

HABSBURSKÁ MONARCHIE A ZEMĚ KORUNY ČESKÉ 1648 – 1790

- **POLITICKÉ A SPRÁVNÍ DŮSLEDKY STAVOVSKÉHO POVSTÁNÍ A 30leté VÁLKY PRO ČESKÉ ZEMĚ**
- **VLÁDA LEOPOLDA I., JOSEFA I., KARLA VI., PRAGMATICKÁ SANKCE**
- **MARIE TEREZIE, VÁLKA O DĚDICTVÍ RAKOUSKÉ**
- **JOSEF II., OSVÍCENSTVÍ A OSVÍCENSKÉ REFORMY**
- **BAROKNÍ UMĚNÍ**

Země Koruny české

- od r. **1635** ochuzeny o Horní a Dolní Lužici ve prospěch Saska
- České království, Moravské markrabství a Slezsko → samostatné státní útvary v rámci habsburské monarchie
- působnost zemských orgánů byla postupně omezována a jejich kompetence přebíraly centrální úřady ve Vídni
- **po porážce stavovského povstání** nastal dlouhodobý úpadek **královských měst** jak z politického, tak z ekonomického hlediska; lepší situace byla ve **městech poddanských**, kde šlechta podporovala výrobu a obchod
- **na venkově** vedle sebe žili **majetní sedláci** (i ti museli robotovat), **nemajetní podruzi** a **svobodní obyvatelé** (např. mlynáři); vrchnost se snažila o zvýšení robotních povinností, čemuž se poddaní bránili → nejznámější **povstání Chodů 1692-1695** v čele s **Janem Sladkým Kozinou**, který byl r. **1695** popraven v Plzni
- od 2. pol. 17. století zakládání manufaktur; nejrychleji se rozvíjelo sklářství a textilnictví
- **dovršení rekatolizace** (za **Leopolda I.**) → mizela násilná rekatolizace za účasti vojska, ale objevovali se misionáři z řad jezuitů, františkánů a kapucínů; nově založená biskupství v Litoměřicích a v Hradci Králové; Čechy a Morava se změnily v katolické země (tajní nekatolíci v pohraničí); roste mariánský kult a kult **Jana Nepomuckého**, jenž byl **1729** svatořečen; ve Slezsku stále převažovalo luterství
- od 16. století roste podíl **německy mluvícího obyvatelstva**, kolem r. 1700 tvořili N v Čechách a na Moravě **30%** obyvatelstva; němčina pronikala do úřadů (jazykem císařského dvora za Leopolda I. byla však italština)

důsledky 30ti leté války

- Habsburkové nevytvořili jednotnou katolickou monarchii, (práva nekatolíků v N platila podle **augspurského míru**)
- ale upevnili svou moc v Rakousku a českých zemích – tam pokračovala rekatolizace
- neudrželi svůj vliv v říši, kde se jejich konkurentem stalo nekatolické Braniborsko
 - (jehož vládce kurfiřt **Fridrich III.** přijal **1701** titul *pruského krále* → **Fridrich I. Pruský**)
- definitivně padly naděje emigrantů na návrat
- české země byly hospodářsky rozvrácené (velké hosp. škody), značný úbytek obyvatel, přibývalo roboty – rostly daně, znevolnění obyvatel → povstání; došlo k úpadku měst
- šlechta začala zakládat manufakturní výrobu
- došlo k nezávislému pokatoličtění našeho obyvatelstva

LEOPOLD I. (1657–1705) (vládl 48 let)

- za jeho vlády byli Turci **1683** poraženi u Vídně
- císař Svaté říše římské národa německého, český a uherský král; jeden z nejdéle panujících H
- nastoupil na trůn po svém otci Ferdinandu III. namísto svého bratra (předčasně zemřel)
- vydal první císařský robotní patent, kterým potvrdil vztah mezi nevolníky a vrchností
- za jeho vlády se habsburská říše potýká s mnoha vnějšími i vnitřními problémy
- → zvnějšku jí nebezpečí hrozí od Francie a od Osmanské říše
- → vnitřním nebezpečím je pak především nestabilita v Uhrách

JOSEF I. (1705–1711)

- „císař, který měl rád ženy“
- římský císař, český a uherský král; nejstarší syn císaře Leopolda I.
- válčil o dědictví španělské; pokus o revizi českého Obnoveného zřízení zemského
- jeho stát začíná intenzivněji zasahovat do ekonomiky jednotlivých zemí v duchu zásad merkantilismu:
 - rozvoj výroby
 - ochrana domácích výrobců, omezit dovoz, rozšířit vývoz, rušit privilegia cechů zrušit cla a mýta obchodní politika

KAREL VI. (1711 – 1740)

- poslední mužský potomek rakouské větve
- král uherský, císař římský, arcivévoda rakouský
- snažil se trůn zajistit své dceři Marii Terezii; r. **1713** vydal tzv. **pragmatickou sankci** zaručující nástupnictví prvorozenému dítěti (ne jen synovi) a po celou dobu své vlády se snažil zajistit jí mezinárodní uznání
- válčil o španělský trůn; zvyšující se zaostalost habsburské říše
- za jeho devětadvacetileté vlády se začala projevovat vnitřní slabost habsburské monarchie

-

MARIE TEREZIE (1740 – 1780)

- nastoupila po smrti **Karla VI.**
- její říše sestávala z rakouských, českých, uherských, italských zemí a jižního Nizozemí; tyto země byly spojeny volně – osobou panovníka a **pragmatickou sankcí**; úřady, zákony, jazyk ani kulturu neměly společné; jednotlivé země byly spravovány dvorskými úřady; pravomoc ve finančních a zemských záležitostech měly šlechtické stavovské sněmy
- chtěla alespoň západní část své říše reformovat podle pruského vzoru v jednotně spravovaný, silný stát
- jejími pomocníky byli ministři a rádcí ovlivnění francouzským osvícenstvím
- **tereziánské reformy:**

- zasáhly všechny oblasti státní správy, armádu, školství a hospodářství
- **centralizace** = těsnější spojení všech zemí a jednotné spravování ze sídla panovnice
- na místa šlechticů nastupovali císařští úředníci, poslouchající pouze panovnici a vzdělávání na nově tvořené husté síti škol, učilišť a univerzit; ti provedli sčítání obyvatelstva a půdy = **tereziánský katastr**; měli za úkol zlepšit životní a pracovní podmínky poddaných, a tím zvýšit jejich daňovou výkonnost
- odstranění mučení při výsleších; podřízení církve státním záměrům; podpora manufaktur; sjednocení měr a vah; rušení vnitřních cel
- zavedení **povinné školní docházky** od 6 do 12 let
- **1775** vydání nového **robotního řádu** – mj. zakázal vymáhání nadbytečných robot, výše roboty závisela na velikosti majetku, snaha převést robotní povinnosti na peněžní dávky
- **zrušení jezuitského řádu**, nedošlo k zavedení náboženské svobody jako v Prusku, ani ke zrušení nevolnictví
- **1780** Marie Terezie umírá

JOSEF II. (1780–1790)

- na český trůn nastupuje po smrti své matky r. **1780**
- od r. **1765** byl císařem Svaté říše římské a matčíným spoluvladařem v dědičných zemích
- tzv. „lidový panovník“
- **josefínské reformy**:
 - **1781 toleranční patent** = dovolovalo vyznávat luterství, kalvínství a řeckokatolické vyznání; českobratrské vyznání a jiné sekty stále zakázány; (v Čechách přestoupilo k jiné víře asi 50 000 obyvatel, ostatní zůstali katolíky); úplné zrovnoprávnění až r. **1861**
 - **1781 zrušení všech klášterů**, které nepečovaly o nemocné a nevzdělávaly mládež, a jejich přeměna v kasárna, nemocnice a chudobince (u nás např. Břevnov, Sázava, sv. Jiří na Hradě či Zbraslav) → hrubý zásah do kulturních tradic jednotlivých zemí, ztráta kulturních pokladů, archivních fondů a knihoven historické hodnoty
 - **1781 zrušeno nevolnictví** i přes odpor šlechty → roboty i poddanství zachovány, ale poddaný nepotřeboval souhlas k uzavření manželství či ke studiu)
 - **posílení správního centralismu** → zrušení městské samosprávy a zavedení magistrátů = státem kontrolovaných městských úřadů; židovské soudnictví podřízeno státu, vrchnostenské soudy předány státu přezkušovaným právníkům
 - zrušení trestu smrti; zavedení povinného příjmení; urychlování židovské asimilace
 - pro Uhry těsně před svou smrtí odvolal všechny své reformy kromě tolerančního patentu
- **1790** umírá na tuberkulózu bez mužského dědice; na trůn nastupuje bratr **Leopold II.**, který panoval jen dva roky (předtím prováděl osvícenské reformy ne velkovévodství toskánském); v reformních krocích byl opatrnější a více přihlížel ke stavovské tradici; ukončil válku s Tureckem i nepřátelství s Pruskem
- od konce **17. století** přicházejí na Moravu **Romové** z Uher; převážně kovářské rodiny se vracely ke kočovnému způsobu života, ojedinělé romské osady na periferiích měst = **izolovaná ghetta** (neznali jazyk)
- v Čechách Romové kočovali a usazovat se začali až v **1. polovině 20. století**

Válka o dědictví rakouské

- **1740 – 1748**
- **1740 vymřeli Habsburkové po meči** a do 60.let 18. st. byl veden diplomatický a válečný boj o císařský titul
- Prusko, Bavorsko a Francie využili nástupu Marie Terezie na český a uherský trůn; chtěli část jejího dědictví
- **1740 – 1745** probíhaly **slezské války** mezi habsburskou monarchií a Pruskem:
 - snaha Prusů rozdělit říši (války o udržení velmocenského postavení Habsburků)

1. slezská válka (1740-1742)

- tažení Fridricha II (pruský král) bez vyhlášení války – **anexe**
- Prusové porazili v dubnu **1741** ve Slezsku rakouské vojsko a bavorský kurfiřt **Karel Albrecht** obsadil za pomoci Sasů a Francouzů Čechy a horní Rakousy; Marii Terezii pomohli vojensky i finančně uherští stavové, takže mohla během roku 1742 postavit nové vojsko, kterému se podařilo dobýt Bavorsko a obsadit Prahu
- britský král pomohl sjednat mezi Pruskem a Rakouskem mír – podle **vratislavského míru** postoupila Marie Terezie Prusku celé Kladsko a většinu Slezska

2. slezská válka (1744-1745)

- v květnu **1743** se Marie Terezie nechala korunovat českou královnou a v říši za pomoci Britů porazila francouzsko-bavorskou armádu
- na to reagoval **Fridrich II.** v létě **1744** vpádem do Čech, obsadil Prahu – zahájil válku - byla ukončena r.**1745 drážďanským mírem**
- Prusové byli vytlačeni z Čech, František Štěpán Lotrinský získal císařský titul v říši, ale Slezsko ani Kladsko se Marii Terezii zpět dobýt nepodařilo

3. slezská válka

- úsilí Marie Terezie o znovuzískání Slezska
- válka pokračovala v jižním Nizozemí a v Itálii
- byla ukončena **1748 mírem v Cáchách** → Marie Terezie se musela vzdát některých italských držav ve prospěch španělských Bourbonů, zato však byla definitivně uznána jako dědička Karla VI.
- **1756** vypukla válka s Pruskem znovu
- je součástí **sedmileté války (1756-1763)**, do níž je zapojena téměř celá Evropa
- Prusové byli **1757** poraženi maršálem **Daunem** u Kolína, pak válka pokračovala se střídavými úspěchy v Sasku, Prusku a Slezsku
- mír po sedmileté válce byl uzavřen **1763 u Lipska** (potvrdil Prusku zisk Kladenska a Slezska a Prusko se stalo novou evropskou velmocí; Marii Terezii se podařilo uhájit celistvost své monarchie a získala potřebný klid k provádění vnitřních reforem)

Habsburská monarchie v zápase s Osmany a Francií

- velmocenský pokles španělských Habsburků po třicetileté válce vyvažovala částečně rakouská větev ve své podunajské monarchii sdružující různorodé státy a národy
- k prosazení centralismu, absolutismu a rekatolizace přispělo potlačení stavovské moci (významnější pravomoci politické a náboženské si udrželi pouze uherští stavové, protože jejich území bylo nejvíce ohrožováno tureckými nájezdy)

- po skončení třicetileté války pokračovaly válečné konflikty s Francií, s Turky a navíc museli Habsburkové čelit **stavovským povstáním v Uhrách** (např. vzpoura v jejímž čele stál **Imre Thököly**, jehož Turci dokonce uznali uherským králem) → stavové využívali konfliktu s Turky k prosazování svých zájmů
- **1683** Turci pronikly až k Vídni, křesťanská Evropa se sjednotila a s pomocí armády říšských knížat v čele s polským králem **Janem III. Sobieskim** byli Turci poraženi a vytlačováni z Uher na Balkán; války s nimi nadále pokračovaly, v čele rakouské armády vojevůdce **Evžen Savojský**, díky jehož vojenskému umění dosahovali Habsburkové úspěchů i na Balkáně (ovšem vše se obrátilo, když v čele armády stanul Karel VI.)
- **válka o dědictví španělské**: konflikt s Francií
- → v níž habsburská monarchie společně s Anglií, Nizozemím a dalšími evropskými státy bojuje proti Francii ve snaze prosadit Karla VI. na španělský trůn
- → španělský trůn však získala Francie a Habsburkové přišli o tradičního spojence na Pyrenejském poloostrově
- válečné konflikty vyčerpávaly hospodářství, proto se i v Rakousku začaly uplatňovat *zásady merkantilismu*, přesto však podunajská monarchie zaostávala za západní Evropou

Osvícenství

- evropské myšlenkové hnutí 18. století; vzniklo v Anglii
- kritizovalo feudalismus a absolutismus, útočilo proti církvi
- bylo proti konzervatismu obecně (boj proti tmářství)
- prosazovalo demokratickou vládu, uznávalo svobodu a rovnoprávnost všech občanů
- vyznávalo kult rozumu → racionalismu
- příčinou veškerého zla je nevědomost!

představitelé:

Francois Voltaire

- ✓ ve svých dílech se postavil proti fanatismu, církvi a absolutismu
- ✓ *Candide neboli Optimismus*

Denis Diderot

- ✓ zakladatel „*Encyklopedie*“
- ✓ *Jeptiška* – antiklerikální román (proticírkevní)
- ✓ *Jakub fatalista* – román, inspiroval M. Kunderu

Pierre Beaumarchais

- ✓ *Lazebník sevillský* *Figarova svatba*

Daniel Defoe

Robinson Crusoe

Jonathan Swift

- ✓ kritizoval pomocí humoru *Gulliverovy cesty*

- **osvícenský absolutismus** = pokus vládců (jejich ministrů) využít politické názory osvícenských filosofů v praxi= josefinismus; např. Josef II. využíval prvků osvícenství a pomocí reforem upevňoval svou moc

Barokní umění v Evropě a v českých zemích

- šíří se v 2. polovině 16. století z Itálie
- z portugalského slova *barocco* (perla nepravidelného tvaru)
- dvě hlavní linie: **klasicizující baroko** (v protestantských zemích a Francii) a **dynamické = radikální baroko** (katolické oblasti – Španělsko, Bavorsko, habsburská monarchie)
- převládá citová složka nad racionální, kontrasty a mystika, má ohromovat a fascinovat

- velkou roli hrají protiklady, zdobnost a zaoblenost
- člověk ustupuje do pozadí, je považován za nicotnost
- je spojeno s náboženským útlakem, katolickou církví a rekatolizací, po Tridentském koncilu 1545-1563; víc se chodilo na poutě, posílen kult svatých
- jezuitský řád (Tovaryšstvo Ježíšovo)

architektura:

- cit pro kompozici a monumentalitu, nenásilné vkomponování budov do přírodního prostředí; zámky, městské paláce, chrámy
- Lorenzo Bernini (kolonáda chrámu sv. Petra v Římě), Francesco Borromini, Jules Hardouin-Mansard (Invalidovna, Versailles), Christopher Wren (chrám sv. Pavla v Londýně), Jan Bernard Fischer z Erlachu (Schönbrunn), Zimní palác v Petrohradě
- u nás - Jan Blažej Santini (kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře), Kryštof a Kilián Ignác Dientzenhoferové (chrámy sv. Mikuláše v Praze); sochařství: Jan Jiří Bendl (sv. Václav), Maxmilián Brokof (sochy na Karlově mostě), Matyáš Bernard Braun (sochy v areálu zámku Kuks)

malířství:

- náměty z církevní a biblické historie, z antických dějin, lovecké scény, stylizované krajiny
- Carravaggio, Rembrandt, Peter Paul Rubens, Diego Velásquez
- u nás - Karel Škréta, Rezner – fresky, oltáře; Jan Kupecký – portrétista; Petr Brandl; Václav Hollar – rytec a grafik

literatura:

- literární tvorba u nás v rukou vzdělaných kněží, hlavně jezuitů (Bridel, Balbín); představitelem české barokní kultury byl Jan Amos Komenský

hudba:

- Johann Sebastian Bach, Georg Friderich Händel, Antonio Vivaldi, Claudio Monteverdi
- u nás - Adam Michna z Otradovic (duchovní lyrika), Pavel Josef Vejvanovský, Jan Dismas Zelenka

baroko u nás: literární tvorba v rukou vzdělaných kněží, hlavně jezuitů (Bridel, Balbín); duchovní lyrika (Adam Michna z Otradovic); architektura: Jan Blažej Santini (kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře), Kryštof a Kilián Ignác Dientzenhoferové; sochařství: Jan Jiří Bendl (sv. Václav), Maxmilián Brokof (sochy na Karlově mostě), Matyáš Bernard Braun (sochy v Areálu zámku Kuks); malířství: Karel Škréta, Jan Kupecký, Petr Brandl; rytec a grafik Václav Hollar; hudba: Adam Michna z Otradovic, Pavel Josef Vejvanovský, Jan Dismas Zelenka; lidové baroko – jihočeské statky

Cílem je povznést člověka od všednosti, církve chtěla ukázat lidem svou moc !

Inkvizice

vyšetřovací a soudní instituce katolické církve, která **od 1. poloviny 13. století** vyšetřovala kacířskou činnost; u nás je poprvé její činnost zmiňována za vlády **Přemysla Otakara II.**, ve 14. století začíná místo biskupské inkvizice fungovat inkvizice papežská, jejímiž členy byli především příslušníci řádu dominikánů nebo minoritů; inkvizitor vyhledává a usvědčuje kacíře, ostatní včetně rozsudku a popravy vykonává světská moc; její činnost byla u nás definitivně zrušena reformami Josefa II.

Čarodějnické procesy

- tyto procesy jsou u nás zaznamenány i před Bílou horou, údaje o nich najdeme v tzv. smolných knihách; obvinění byli obžalováni většinou kvůli kouzlům, prováděným ve vlastní prospěch či v neprospěch druhého (nápoje lásky → travičství), **v 16. století** u nás panovalo poměrně příznivé klima → rozsudky padaly za skutečně spáchané zločiny na zdraví a majetku, nepropukla masová proti čarodějnická hysterie, první Habsburkové na českém trůnu → **Ferdinand I. a Maxmilián II.** byli rozumní a čarodějnictví odmítali - po Bílé hoře nastala éra rekatolizace → katolická církev začala důsledně kontrolovat přítomnost věřících u zpovědi (protestanti zpověď nemají) a ti přijímání a ustanovila, že přirozené věci mají nadpřirozený účinek jen tehdy, posvětili je církev a kněžstvo; zatímco v Cechách dochází jen. k individuálním procesům s čarodějnicemi a čarodějníky, kteří škodili dobytku a lidem, na Moravě a ve Slezsku se rozpoutalo hromadné vraždění (na Jesenicku, ve Zlatých Horách,...)
- nejznámější je proces na panství Velké Losiny a ve městě Šumperku v letech **1678 - 1693**, který na základě historické události zpracoval **Václav Kaplický** v románu *Kladivo na čarodějnice*, ten pak na filmové plátno převedl **Otakar Vávra**
- původní *Kladivo na čarodějnice* (*Hexenhammer. Malleus maleficarum*) je trojdílná práce dominikánských inkvizitorů **Jindřicha Institoria** a **Jakuba Sprengera**, kteří líčí řádění čarodějnic a procesy s nimi (výrazným rysem knihy je chorobná nenávisť k ženám, téměř vůbec se nevěnovali mužským čarodějníkům)
- čarodějnice se poznaly podle ďábelského znamení = *stigma diabolicum*, kterým označil čarodějnici sám ďábel, to místo bylo považováno za necitlivé, což inkvizitoři dokazovali ostrými jehlami (ovšem s pohyblivým hrotem, který se při dotyku zasunul dovnitř, aby nevytryskla krev)
- čarodějnice byly obviňovány z účasti na sabatech - shromážděních, na nichž obcovaly s ďáblem a účastnily se orgií, při nichž např. pojídaly maso nemluvňat; dále se mohly měnit v různá zvířata, mohly létat, škodit lidem, a to zvláště prostřednictvím zneuctění posvěcené hostie
- příznám mohlo být vynuceno mučením neboli *torturou*, které neměli být podrobováni chlapci mladší osmnácti a dívky mladší patnácti let, těhotné ženy a šestinedělky, lidé nad sedmdesát let a lidé vznešenějšího postavení
- mučení prováděl kat a jeho pacholci
- nejlehčí formou tortury bylo vzbuzování strachu před torturou, tedy psychické mučení, dále se postupovalo k natahování mučeného na žebřík kombinovaného často s pálením boků svícemi; čím tvrdší byl stupeň mučení, tím více nesmyslných podrobností a dalších účastníků Čarodějnických rejdů obvinění uváděli, proto měly procesy lavinový efekt
- klasické oblečení: černý talár, hranatý černý biret nebo klobouk
- zakladateli šlo o vnitřní nápravu církve — jezuité měli pokorně a disciplinovaně sloužit Kristu kazatelstvím, misionářstvím, výchovou a vzděláváním mládeže; tato služba byla zdarma, nesměli ani usilovat o církevní hodnosti a kariéru mimo řád; museli být poslušní vůči Bohu, představeným (hlavně papeži) a vyššímu mravnímu principu (např. ošetřovali

nemocné při morových epidemiích → při epidemii v roce 1680 zahynulo v Praze 23 z 24 jezuitů)

- do Čech přicházejí první příslušníci řádu v roce 1556 (kvůli misijní a kazatelské činnosti se museli naučit Česky) za vlády **Ferdinanda I. Habsburského** po pražské koleji vznikají ještě před Bílou horou další koleje v Olomouci, Brně, Českém Krumlově, Chomutově, Jindřichově Hradci a Kladsku
- spolu s piaristy vytvořili jezuité nejlepší školské systémy své doby (v Čechách zřídili roku 1653 své centrum na vltavském břehu v tzv. Klementinu od architekta **Carla Luraga** - v areálu stály knihovna, školy, divadlo, tiskárna, hvězdárna a kostely; na Moravě fungovala v Olomouci od roku 1573 jezuitská univerzita)
- podrobnější informace o působení tohoto řádu u nás i podrobný soupis literatury, která se tématu věnuje, přináší práce **Ivany Čornejové** *Tovaryšstvo Ježíšovo. Jezuité v Čechách*
- obvyklým trestem bylo upálení, někdy byl trest zmírněn na stětí, někdy naopak zostřen zmrzačením těla před popravou
- inkviziční procesy se hradily z majetku odsouzených
- pověry o čarodějnictví přejaly i protestantské církve
- 1756 **Marie Terezie** nařídila, aby nikdo nezačínal čarodějnické procesy bez jejího vědomí a o tři roky později nařídila, že nikdo nesmí být pro čarodějnictví mučen (pomocí „útrpného práva“ získávali inkvizitoři absurdní příznání prakticky z každého obviněného)
- až za vlády Josefa II. (1780 — 1790) bylo čarodějnictví vyškrtáno ze zákoníků
- přežitky ve vědomí lidí ovšem přetrvávaly
- další, podrobnější informace najdete v publikaci Josefa Kočího *Čarodějnické procesy*

Proces ve Velkých Losinách a Šumperku

- panství v Olomouckém kraji patřící od konce 15. století Žerotínům smutně proslulo čarodějnickými procesy v 80. **letech 17. století**
- podnět vyšel od faráře Schmidta, který zpozoroval, že vernířovická žebračka **Marie Schuchová** na velikonoční pondělí roku 1678 nespokla při přijímání hostií, ale vyjmula ji z úst a vložila do modlitební knížky; farář uvědomil vrchnostenského hejtmána **Adama Vinarského z Křížova** a ten ověci zpravil hraběnkou **Angelii Annu Sibylu z Galle, rozenou ze Žerotína**, která rozhodla, aby se případ zneuctění hostie vyšetřil a potrestal
- výsledkem Schuchové vyšlo najevo, že posvěcená hostie měla být zneužita ke známé pověře → měly ji sežrat krávy porodní báby **Doroty Gröerové**, aby se zvýšila jejich doživost; ke zneuctění hostie tak přibyl zločin čarování, což byla záležitost pro inkviziční soud, k němuž byl jako inkvizitor povolán olomoucký advokát **Jindřich František Boblig z Edelstadtu**, který zasedal v čele tribunálu a brzy se stal jeho neomezeným direktorem; v procesu viděl výhodnou příležitost k vlastnímu obohacení a z drobného přečinu proto dokázal vykonstruovat po léta se vlekoucí proces, při němž na hranici skončilo 104 lidí (zavlekl do procesu i bohaté měšťany ze Šumperka, z jejichž konfiskovaného majetku se obohatil)
- Bobligovou obětí se stal i šumperský děkan **Kryštof Alois Lautner**, jemuž se obviněné ženy svěřovaly, že se přiznaly na mučidlech a že jsou nevinné; Lautner si stěžoval olomouckému biskupovi, ale Boblig označil jeho jednání za porušení zpovědního tajemství a přinutil několik lidí, aby i Lautnera usvědčili z čarodějnictví; děkan dlouho odolával i mučení, ale nakonec přiznal svou účast na čarodějnických sabatech na Petrových kamenech a byl **18. září 1685** odsouzen a zaživa upálen v Mohelnici